

Dr Kevin E. Frederick, Waldensowie, Wykład 11, Lord Protektor, Oliver Cromwell

© 2024 Kevin Frederick i Ted Hildebrandt

To jest dr Kevin Frederick w swoim nauczaniu o historii Waldensów. To jest sesja 11, Lord Protector, Oliver Cromwell.

To konkretne kazanie nosi tytuł Lord Protector, Oliver Cromwell.

Obejmuje historię ludu Waldensów i to, jak Cromwell i jego sekretarz, John Milton, odegrali ważną rolę w zachowaniu Waldensów w czasach wielkich prześladowań. Na początek jednak zajrzę do 2 Koryntian, zaczynając od czwartego rozdziału pierwszego wersetu i przechodząc do siódmego wersetu. Dlatego też, ponieważ to dzięki Bożemu miłosierdziu jesteśmy zaangażowani w tę posługę, nie tracimy ducha.

Wyrzekliśmy się rzeczy haniebnych, które się ukrywa. Odmawiamy praktykowania przebiegłości lub fałszowania słowa Bożego. Ale przez otwarte oświadczenie prawdy polecamy się sumieniu każdego w obliczu Boga.

A nawet jeśli nasza ewangelia jest zasłonięta, jest zasłonięta dla tych, którzy giną. W ich przypadku Bóg tego świata zaślepił umysły niewierzących, aby powstrzymać ich od zobaczenia światła ewangelii i chwały Chrystusa, który jest obrazem Boga, ponieważ nie głosimy samych siebie.

Głosimy Jezusa Chrystusa jako Pana, a siebie jako waszych niewolników dla Jezusa. Albowiem Bóg, który powiedział: Niech światłość zaświeci z ciemności, który objawił się w naszych sercach, aby dać światło poznania chwały Bożej na obliczu Jezusa. Ale mamy ten skarb w naczyniach glinianych, aby się okazało, że ta nadzwyczajna moc należy do Boga, a nie pochodzi od nas.

Oto słowo Pana. Bogu niech będą dzięki. W połowie XVII wieku Oliver Cromwell był najpotężniejszym człowiekiem w Anglii i prawdopodobnie najpotężniejszym protestanckim przywódcą w całej Europie.

Po dekadzie przewodzenia protestanckiej armii Anglii do powtarzających się zwycięstw nad armią króla Anglii Karola I, popularność Cromwella wyniosła go na najwyższy urząd w kraju. Został wybrany w 1653 r., aby rządzić Wspólnotą Narodów Anglii jako Lord Protektor Anglii. Podczas krótkiego, pięcioletniego okresu urzędowania jako Lord Protektor Cromwell poprowadził Anglię w kierunku przyjęcia zasad demokratycznych, które sprzyjały zwykłym ludziom.

W tym krótkim okresie czasu odegrał również ważną rolę w przetrwaniu Waldensów. Cromwell był jednym z najbardziej niezwykłych władców w historii nowożytnej

Europy, częściowo z powodu tego, że był potężnym przywódcą wojskowym i politycznym, a częściowo z powodu przymusowej siły jego osobowości, która tworzyła sprzeczności w jego stylu przywództwa, który, gdy był realizowany, wahał się między okrucieństwem a dobroczynnością. Jako przywódca wojskowy był genialnym strategiem.

Był również zaciekły i bezlitosny w prześladowaniu swoich wrogów, katolików, zwłaszcza w Irlandii. Z drugiej strony, w późniejszych latach, opowiadał się w Parlamencie za tolerancją religijną dla protestanckich sekt. Cromwell okazywał współczucie swoim sojusznikom politycznym, ale był również okrutny wobec swoich wrogów politycznych, upokarzając ich na sali obrad Parlamentu, a w niektórych przypadkach dosłownie zmuszał przeciwników politycznych do głosowania za jego polityką.

Aby zrozumieć jego błyskawiczny wzrost do władzy i kluczową rolę, jaką odegrał u waldensów, musimy najpierw zbadać kwestie, które miały wpływ na Anglię w latach czterdziestych XVII wieku. Przez okres około 100 lat, od lat czterdziestych XVI wieku do lat czterdziestych XVII wieku, Kościół rzymskokatolicki, w odpowiedzi na Ruch Reformy Protestanckiej, podejmował ogromne wysiłki, aby zreformować się, aby odpowiedzieć na liczne zarzuty kierowane pod jego adresem przez czołowych teologów protestanckich i spróbować przyciągnąć z powrotem wielu konwertytów, którzy stali się protestanckimi chrześcijanami. Ten okres historyczny nazywano kontrreformacją.

Równocześnie z kontrreformacją i przez kilka kolejnych dekad Kościół katolicki, we współpracy z katolickimi monarchami w całej Europie, którzy byli częścią Świętego Cesarstwa Rzymskiego, odpowiedział siłą militarną na szeroko rozpowszechnione skutki reformacji protestanckiej. Podczas kontrreformacji i w wielu krajach Europy armie katolickie prowadziły bitwy i pogromy eksterminacyjne w celu wykorzenienia protestanckich wpływów w Świętym Cesarstwie Rzymskim. W Anglii polityka króla Karola I wzywała do surowych rządów katolickich w celu odzyskania kontroli nad krajem.

Król i jego lojaliści znaleźli się w ostrej opozycji do kontrolowanego przez protestantów parlamentu. W rezultacie w Anglii w 1642 r. wybuchła wojna domowa z powodu najbardziej fundamentalnej kwestii, jaką było to, jak kraj ma być rządzony. W tym momencie Cromwell był głównym dowódcą wojskowym protestanckiej armii Anglii.

On i jego armia zwykłych ludzi, nowy model armii, byli szyderczo nazywani Okrągłogłowymi z powodu ich krótko przyciętych włosów i z powodu ich parlamentarnego wykluczenia biskupów i katolików, parów z Izby Lordów. Z kolei armia króla składała się w dużej mierze z bogatych właścicieli ziemskich, a duży odsetek ich żołnierzy jechał konno. Protestanci, znający hiszpańskie oddziały konne,

Caballeros, które kilka lat wcześniej przeprowadziły brutalną kampanię prześladowań holenderskich protestantów, zaczęli pejoratywnie nazywać oddziały króla Karola Caballeros.

Termin Caballeros w języku angielskim to Cavaliers, i to był pogardliwy termin spopularyzowany przez armię protestancką. Jednak król Karol I lubił termin Cavaliers i wkrótce król i lojalistyczni jeźdźcy przyjęli ten termin, Cavaliers, jako tytuł wojskowej dumy. Pod dowództwem Cromwella jako generała porucznika i jego współdowódcy sir Thomasa Fairfaxa, 20-tysięczna armia nowego modelu Parlamentu była przygotowana do walki z armią kawalerów króla.

Charakteryzowany przez wrogów jako religijny porywcz, Cromwell rządził swoją armią za pomocą surowej purytańskiej dyscypliny, która obejmowała codzienne śpiewanie hymnów, słuchanie kazań i powstrzymywanie się od picia alkoholu. Rojaliści szyderczo wyśmiewali nową armię wzorcową i nazywali ją makaronem za ciągłe kiwanie głową w modlitwie, ale purytańska dyscyplina uczyniła z protestanckich wojsk dobrze zorganizowaną i dobrze skoncentrowaną armię. W bitwie za bitwą z wojskami królewskimi nowa armia wzorcowa odnosiła zwycięstwo.

Ostateczna bitwa wojny secesyjnej miała miejsce 14 czerwca 1645 r. pod Naseby, gdzie wojska Cromwella pojmały 5000 jeńców i zdobyły skarb królewskich klejnotów wart 100 000 funtów brytyjskich. Odzyskali również prywatną korespondencję króla, której treść dowodziła ostatecznej zdrady króla wobec jego protestanckich poddanych. Cromwell i protestanci w parlamencie byli przepełnieni sprawiedliwym oburzeniem i wykorzystali prywatną korespondencję króla, aby go potępić.

Cromwell zastraszył Parlament, aby podpisał wyrok śmierci na króla. Krzyczał na zrzeczenia, pryskał na nie atramentem, a w jednym przypadku przytrzymał rękę niedowiarka na stronie, dopóki nie podpisał. Wszyscy rojaliści i sojusznicy króla zostali wykluczeni z procesu króla w tym, co stało się znane jako Pride's Purge.

Twardy Cromwell osądził króla i uznał go za winnego tyrana, zdrajcę, mordercę i wroga publicznego dobrych ludzi tego narodu. Król Karol I został skazany na śmierć przez ścięcie głowy za zbrodnie przeciwko ludziom. Jednak egzekucja miała otężeć wpływ na ludzi Anglii.

Tłum, który zebrał się, aby oglądać jego egzekucję, był przygnębiony i oszołomiony, widząc, jak wykonano wyrok śmierci na ich własnym królu. Sama myśl o straceniu angielskiego monarchy była bardzo niepokojąca dla zwykłych ludzi, mimo że nie zgadzali się z wieloma decyzjami jego panowania. Karol I był jedynym angielskim monarchą, który kiedykolwiek został skazany przez proces i stracony.

Egzekucja Karola I była jednym z najbardziej niezwykłych wydarzeń w historii Anglii, a osoba, która doprowadziła do jej wykonania, Oliver Cromwell, był jednym z

najbardziej niezwykłych ludzi. Przywódca protestantów, Cromwell, zwyciężył nad arystokracją i narzucił narodowi surową kontrolę religijną, odzwierciedlającą głęboki i sztywny kalwinizm Cromwella. Seria głosowań po egzekucji Karola I doprowadziła do zniesienia zarówno monarchii, jak i Izby Lordów Parlamentu, a w maju 1649 r. Anglia została ogłoszona wspólnotą.

Przez następne dwa lata Cromwell prowadził bezwzględne kampanie w Irlandii, aby stłumić tamtejszą rewoltę irlandzkich katolików. Jego wojska masakrowały całe wioski i były tak brutalne wobec katolików, że niechęć irlandzkich katolików do nazwiska Cromwell istnieje do czasów współczesnych. W ciągu sześcioletniej angielskiej wojny domowej protestanci okrąglągłowi pod przywództwem Cromwella odnieśli zwycięstwo w trzydziestu kolejnych bitwach, podczas gdy kawalerowie nie odnieśli ani jednego zwycięstwa.

Podczas sześcioletniej wojny domowej, kiedykolwiek Cromwell wracał do Londynu zwycięsko z bitwy polowej, był powszechnie chwalony za swój geniusz wojskowy. W rezultacie Cromwell był wielokrotnie namawiany przez wielu swoich zwolenników, aby przyjął brytyjską koronę, ale on stanowczo i wielokrotnie odmawiał, twierdząc, że koronacja byłaby sprzeczna ze wszystkim, co reprezentował jako przywódca ludu i obrońca podstawowych zasad demokracji i purytanizmu. W grudniu 1653 r. Cromwell został wybrany Lordem Protektorem Anglii, a gdy przyjął swój tytuł, nosił zwykłe czarne ubranie, aby wydarzenie nie było postrzegane jako koronacja.

Z marginesu władzy politycznej Cromwell, dowódca wojskowy, promował reformę religijną jako ścisły kalwinista. Ale gdy został wybrany na przywódcę Parlamentu, Cromwell uchwalił serię umiarkowanych zasad i postępowych reform w kraju, redystrybuując władzę i możliwości rosnącej klasie średniej. Cromwell pełnił funkcję Lorda Protektora Anglii przez zaledwie szesnaście miesięcy, gdy wiadomość o masakrze waldensów w ich ojczyznach w Wielkanoc w 1655 r. dotarła do nas na początku maja tego samego roku.

Cromwell i jego sekretarz, John Milton, odpowiedzieli z ochotą i wkrótce wieści o masakrze rozeszły się echem po protestanckich narodach Europy. To skrzyżowanie Olivera Cromwella i ludu waldensów, ponieważ w wyniku Czarnej Śmierci, która spustoszyła populację waldensów w latach trzydziestych XVII wieku w Alpach Kotyjskich, czternastu z szesnastu zainstalowanych pastorów waldensów zmarło, pozostawiając wspólnoty wyznaniowe w całym regionie pozbawione duchowego przywództwa.

W odpowiedzi na prośbę o pomoc z Genewy, Szwajcarski Kościół Reformowany wysłał czternastu nowych francuskojęzycznych pastorów hugenotów z seminarium w Genewie, aby wypełnili puste kazalnice w parafiach waldensów. Przez następne dwie dekady narastały napięcia między wspólnotami waldensów, kierowanymi przez elokwentnych szwajcarskich pastorów reformowanych, a ich katolickim władcą,

księciem Sabaudii, który postrzegał swoich waldensów jako zagrożenie religijne i polityczne. Z czasem ród Sabaudii coraz bardziej ograniczał swobody, które przyznano waldensom na mocy traktatu z Cavour w 1561 r.

Na początku lat 50. XVII wieku tolerancja katolickiego księcia wobec poddanych waldensów doprowadziła do wydania nakazu ścisłego ograniczenia waldensów w ich ojczyznach i wokół nich. Ponad 1000 rodzin waldensów, które rozszerzyły swoją populację, aby zamieszkać w regionach granicznych swoich ojczyzn, zostało zmuszonych do powrotu do granic geograficznych tego, co stało się znane jako getto waldensów. Temperamenty wzrosły, a po obu stronach pojawiły się spory, a wkrótce ród sabaudzki odpowiedział, wysyłając 4000 żołnierzy sabaudzkich pod dowództwem markiza de Pienaise do dolin z nieogłoszonym celem całkowitego usunięcia wszystkich waldensów i ponownego zaludnienia ich ojczyzn katolickimi lojalistami.

Pienaise był zarówno pozbawionym skrupułów, jak i nieskutecznym dowódcą wojskowym, a jego niezdyscyplinowane przywództwo później wywołało chaos i zamieszanie w wykonywaniu rozkazów przeciwko waldensom. Oddziały sabaudzkie Pienaise'a obejmowały również kompanię wściekłych irlandzkich żołnierzy katolickich, którzy mieli w myślach zemstę za brutalne prześladowanie irlandzkich katolików kilka lat wcześniej przez siły Cromwella. Pienaise i jego dowódcy opracowali podstępny plan infiltracji społeczności waldensów poprzez zmuszenie każdej waldensowskiej rodziny do kwaterowania żołnierzy w ich domach, z obietnicą, że negocjacje w sprawie pokojowego rozwiązania będą miały miejsce.

Jednakże żołnierze stacjonujący w domach obywateli waldensów zostali postawieni w stan gotowości, by wstać o 4 rano w wielkanocny poranek, 12 kwietnia 1655 r., i otrzymali rozkaz wymordowania każdego waldensa, kobiety i dziecka w ich domach. Rozkaz ten został brutalnie wykonany w Lucerna Valley tego ranka, a po nim nastąpiły trzy tygodnie rządów terroru, które doprowadziły do masakry wielu tysięcy istnień ludzkich w ojczyznach waldensów. Ocaleni waldensowie zanieśli wieści do Genewy, a w ciągu trzech tygodni od wielkanocnej masakry dotarli one do Anglii i Olivera Cromwella.

Cromwell nakazał sporządzenie pełnego raportu na piśmie, szczegółowo opisującego masakrę waldensów, a poniżej znajduje się fragment oficjalnych ustaleń przedstawionych Cromwellowi. Nie rozróżniano wieku ani płci, nawet jeśli były dzieci. Niezależnie od tego, czy byli bogaci czy biedni, wykształceni czy nie, zdrada, która nastąpiła, obejmowała wiele osób, których domy spłonęły wraz z nimi w środku.

Niektórzy wisieli za nogi, inni byli rozrywani na strzępy. Niektórzy cięli i bili, a potem posypywali rany solą i pieprzem, a potem zakładali koszule. Niektórzy byli rozebrani do naga i związani razem z wieloma innymi, a następnie stoczeni z gór.

Niektórzy zostali przybici do ziemi, inni nabici na pal. Wiele kobiet zostało zgwałconych, a następnie ściętych im głowy. Dzieci zostały zrzucone z gór, a inni zostali rozdzieleni przez żołnierzy.

Dzieci były rzucane w powietrze i nabijane na piki żołnierzy. Gdy skończyli w Lucerna Valley, Pellicci Valley, udali się do dolin Peru, Chisone Valley i San Martín-Germanosca Valley, gdzie nakazali ludziom, aby uczestniczyli we mszy lub zostali wygnani w ciągu 24 godzin. Gdy szczegóły dotyczące rozmiarów tej masakry i następującego po niej trzytygodniowego terroru przeciwko waldensom zostały ujawnione w protestanckiej Europie, reakcją było wielkie oburzenie zarówno wśród przywódców, jak i obywateli narodów, które były związane z protestantyzmem.

Osobistym sekretarzem Cromwella był poeta i pisarz John Milton. Od lat czterdziestych XVII wieku Milton studiował najstarsze kościoły reformowane, waldensów. Ze swoich studiów wywnioskował w nich powiązania z początkami prawdziwego kościoła starożytnego chrześcijaństwa.

Po przeczytaniu raportu świadków z dolin waldensów, którzy widzieli odnotowane okrucieństwa, Milton napisał od Cromwella, mocno sformułowane dekrety do protestanckich przywódców w Szwecji, Danii, Holandii, Szwajcarii i Transylwanii, w zakresie gromadzenia moralnego i materialnego wsparcia dla strategii Cromwella polegającej na wywieraniu wielkiej presji dyplomatycznej na Dom Sabaudzki. Odpowiedź tych narodów była szybka i stanowcza. Milton napisał również bardzo szczegółowy opis okrucieństw zarzucanych wojskom sabaudzkim i skierował jadowity i pełen jadu akt oskarżenia pod adresem przywódców Domu Sabaudzkiego.

Zjednoczona i energiczna odpowiedź protestanckich przywódców w Europie przeciwko księciu była całkowicie nieoczekiwana przez ród Sabaudzki. Milton napisał również słynny sonet o masakrze w Piemontcie, który brzmi następująco: Pomścij, o Panie, Twoich zabitych świętych, których kości leżą rozrzucone na zimnych alpejskich górach. Nawet wtedy, który zachowałeś swoją prawdę tak czystą od dawna, gdy wszyscy nasi ojcowie czcili kłody i kamienie, nie zapomnij w swojej księdze zapisać ich jęków.

Kim były twoje owce, a w ich starożytnej owczarni zabite przez krwawych Piemontczyków, którzy staczali matkę z niemowlęciem po skałach, ich jęki podwajały zasłony do wzgórz, a oni do nieba. Ich męczeńska krew i popioły tak, lub wszystkie włoskie pola zostały uciszone, aby władać potrójnym tyranem, który z nich może wyrosnąć i stokrotnie. Kto wcześniej nauczył się twojej drogi, może uciec przed babilońskim nieszczęściem.

Cromwell był głęboko poruszony litością dla waldensów i bardzo rozgniewany doniesieniami o masakrach waldensów pod wodzą wojsk sabaudzkich. Wysłał specjalnego wysłannika ze statusem dyplomatycznym, Sir Samuela Morelanda

Turina, aby uzyskać audiencję u księcia w całej protestanckiej Brytanii. Cromwell zamówił kompletny raport zatytułowany *The Collection of Papers Sent to His Highness, the Lord Protector of the Commonwealth of England*, dotyczący krwawych i barbarzyńskich masakr protestantów zamieszkujących Dolinę Piemontu.

I nakazał, aby to zostało rozpowszechnione i przeczytane w każdej parafii protestanckiej. Podzielono się nim również z innymi europejskimi przywódcami. Ten dokument, wraz z sonetem Milтона, miał wpływ na zjednoczenie protestanckiej Europy potępiającej traktowanie przez księcia Sabaudii jego własnych poddanych.

Cromwell nakazał również ustanowienie dnia postu, upokorzenia i modlitwy na 14 czerwca 1655 r., ku pamięci ofiar masakry wielkanocnej. Tego samego dnia Cromwell wezwał do hojnej zbiórki na rzecz udręczonych i prześladowanych waldensów, którzy, jeśli jeszcze żyli, teraz błakali się z żonami i dziećmi w głodzie, zimnie i nagości. W całej Europie wieści o masakrze i szczegóły licznych opowieści o okrucieństwach były szeroko rozpowszechniane wśród ludności, a obywatele tych krajów nalegali, aby ich rządy wywarły nacisk dyplomatyczny na dynastię sabaudzką i jej okrutne traktowanie własnych poddanych.

Szybkość reakcji międzynarodowej i potępienie traktowania własnych poddanych przez dynastię sabaudzką zaskoczyły dwór książęcy i całkowicie go zaskoczyły. Milton przygotował przemówienie po łacinie, które Moreland miał wygłosić w dynastii sabaudzkiej. W nim porzucił wszelkie dyplomatyczne powściągliwości i uwolnił całą swoją furię przeciwko traktowaniu własnych poddanych przez księcia.

Poniższy fragment oddaje ton listu. O, spalone domy, które wciąż dymią, poszarpane kończyny, ziemia splamiona krwią. Aniołowie drżą z przerażenia.

Ludzie są zdumieni. Niebo samo wydaje się zdumione krzykami umierających ludzi, a ziemia rumieni się. Dziewice porwane.

Kanibalizm. Przykuci do łóżek starcy spaleni żywcem. Niemowlęta rzucane o skały lub podcinane im gardła.

Te i inne okropności są wymienione w przemówieniu. Moreland zakończył odczytaniem tego przemówienia przed dworem książęcym tymi słowami. Nie, o najwyższy Boże, nie szukaj schronienia ani zemsty, która należy się za tak wielką niegodziwość i straszne nikczemności.

Niech Twoja krew, Chryste, zmyje tę krew. Karol Emanuel II, książę Sabaudii, wówczas dwudziestoletni, sam był politycznie bezsilny. Jego matka, Madame Royale, przejęła kontrolę nad sytuacją i odpowiedziała w imieniu Domu Sabaudii z lekceważącym sceptycyzmem co do prawdziwości doniesień.

Nawet Francja była naciskana przez Anglię groźbą wstrzymania odrębnego traktatu między dwoma narodami, aby wymusić porozumienie między Domem Sabaudzkim a Waldensami. Jednak Dom Sabaudzki umiejętnie opóźniał wszelkie próby negocjacji. Podczas oczekiwania na porozumienie dyplomatyczne Cromwell, aby wyrzeć presję na korzystny wynik dla Waldensów, namawiał nawet Szwajcarów do rozpoczęcia ataku na Sabaudię.

Ale Szwajcarzy byli podejrzliwi wobec wojny domowej z dynastią sabaudzką, ponieważ kilka ich południowych kantonów znajdowało się w prowincjach kontrolowanych przez dynastię sabaudzką. Mijały tygodnie, a protestanccy dyplomaci naciskali na szybkie zawarcie traktatu. Pod koniec sierpnia 1655 r. dynastia sabaudzka zaproponowała swego rodzaju rozejm, który niechętnie podpisano. Jej propozycja została wyraźnie uznana za niezadowalającą dla waldensów przez protestanckich dyplomatów.

Cromwell został opóźniony i wymanewrowany. Cromwell, sfrustrowany dyplomatyczną porażką, zaproponował waldensowskim uchodźcom osiedlenie się na ziemiach w Irlandii, które on i jego wojska podbili kilka lat wcześniej. Ironią losu było to, że ziemie te wcześniej należały do irlandzkich katolików, a ich mieszkańcy sami zostali zabici lub wygnani przez brutalność protestanckiej armii w silnie katolickim regionie Irlandii Północnej.

Jednakże waldensowie nie byli zainteresowani żadnym planem osadniczym, który zabrałby ich z ukochanych ojczyzn. Późniejsze przemyślenia. John Milton był przekonany, czytając jedyną dostępną w jego czasach historię o waldensach, napisaną przez Pierre'a Gilesa i opublikowaną w 1644 r., która popierała twierdzenie, że korzenie waldensianizmu sięgają aż do IV wieku n.e. i darowizny Konstantyna papieżowi Sylwestrowi.

Zarówno Milton, jak i Cromwell byli głęboko przekonani, że waldensowie byli prawdziwym kościołem, którego początki sięgają czasów starożytnych. Ich głęboko zakorzenione namiętności do purytańskiego protestantyzmu doprowadziły ich do przekonania, że obrona prześladowanych waldensów była obroną prawdziwej wiary chrześcijańskiej. Korespondencja Milтона z protestanckimi głowami państw w połączeniu z zdecydowanym i stanowczym przywództwem politycznym Cromwella wśród protestanckiej Europy sprawiły, że protestancka Europa również uwierzyła, że waldensowie byli również starożytnymi strażnikami chrześcijaństwa.

W ich czasach powszechnie wierzono, że atak na waldensów był atakiem na samo ciało Chrystusa. Innymi słowy, Cromwell i Milton wierzyli, że obrona waldensów oznaczała obronę istoty chrześcijaństwa. Tylko rozumiejąc ten fakt, możemy pojąć głębsze znaczenie wpływu Cromwella i Milтона na europejską politykę i władzę w ich czasach.

Pod silnym przywództwem Cromwella, wzmocnionym intelektem Milтона i siłą jego pióra, wpływającą na nastroje społeczne, protestancka Europa została zmobilizowana jako potężna siła w obronie uchodźców waldensów. W tamtych czasach ten poziom protestanckiej jedności dyplomatycznej był bezprecedensowy w historii Europy. Dla naszej współczesnej wrażliwości możemy łatwo zidentyfikować niespójności i podwójne standardy w osobowości Cromwella oraz jego politycznym i wojskowym przywództwie.

Ten sam człowiek, którego przywództwo wojskowe nakazywałoby zniszczenie całych społeczności katolickich brutalną i niszczycielską siłą, odwróciłby się w ciągu kilku krótkich lat i skoordynował wsparcie finansowe każdego kościoła protestanckiego w Anglii oraz zmobilizował polityczną interwencję narodów protestanckich w całej Europie w obronie prześladowanych waldensów. Jego tolerancja jako Lorda Protektora różnych sekt protestanckich, które dążyły do wolności religijnej w XVII-wiecznej Anglii, miała daleko idące skutki dla brytyjskiego rozwoju praw do wolności religijnej. Podczas gdy jego nietolerancja wobec przeciwników politycznych w parlamencie, którzy byli bezwzględnie atakowani i publicznie wyśmiewani, demonstrowała taktykę brutalnego dyktatora politycznego.

W swojej żarliwej pasji do purytańskiej wiary Cromwell był zaślepiony jego surowym traktowaniem i niszczeniem całych społeczności katolickich. Jednakże Cromwell żył w środku kontrreformacji, kiedy Kościół rzymskokatolicki był tak samo, jeśli nie bardziej, zaangażowany w rzeź całych społeczności protestanckich. Katolicyzm rzymski był śmiertelnym i niebezpiecznym wrogiem protestantyzmu, czego dowodem jest Barbarous Massacre Act on the Waldensians.

Ani katolicy, ani protestanci nie byli przykładem pokoju Chrystusa względem siebie. Przeciwnie, obie strony nie spełniły woli Boga co do pokojowego współistnienia. Pod wieloma względami Oliver Cromwell był błyskotliwym przywódcą wojskowym i politycznym w Anglii i niewątpliwie pełnił funkcję Lorda Protektora Waldensów w jednym z najbardziej wrażliwych i zagrożonych momentów w całej ich 850-letniej historii.

Gdyby Cromwell i Milton nie służyli jako międzynarodowi protestanczy orędownicy Waldensów pod koniec lat 50. XVII wieku, ich przetrwanie jako ludu stanęłoby w obliczu o wiele bardziej niebezpiecznej przyszłości. Krótko mówiąc, Cromwell był zagadką w brytyjskiej i europejskiej historii. W samym sercu swojej wiary pozostał pokorny wobec Boga i ludu, co zostało zademonstrowane w jego wielokrotnej odmowie przyjęcia korony Anglii pomimo silnego i stałego zachęcania ze strony wielu działaczy politycznych i obywateli.

Mimo że nadużywał władzy w traktowaniu swoich przeciwników politycznych i wywierał wielką presję na niezdecydowanych polityków swoich czasów, był postępowym politykiem, którego celem było promowanie demokracji dla zwykłych

ludzi. Ostatecznie podczas krótkiego, pięcioletniego panowania Cromwella jako Lorda Protektora Anglii i w jego samowładnej roli Lorda Protektora Waldensów, Cromwell zrobił więcej, aby promować zasady demokracji dla zwykłych ludzi w Anglii, niż brytyjscy monarchowie lub jakikolwiek inny przywódca przed nim. Podobnie on i John Milton zrobili więcej, aby podnieść profil prześladowań Waldensów i ich sprawy w protestanckiej Europie w szczytowym okresie kontrreformacji, niż zrobił to jakikolwiek inny niewaldensianin.

Ale mamy ten skarb w glinianych dzbanach, aby było jasne, że ta niezwykła moc należy do Boga, a nie do nas. Ciekawy przypis: Cromwell, jako Lord Protektor, rządził Anglią, opierając się na założeniu, że działa się zgodnie z tym, co jest dobre dla ludzi, a nie tym, co podoba się masom. I przez prawie pięć lat karmił ludzi ciężką dietą pobożności.

Zakazano wszystkich niedzielnych sportów, nałożono ograniczenia na sprzedaż alkoholu, a przestępstwa niemoralności karano publicznie. Oczekiwania religijne i ograniczenia narzucone przez kontrolowany przez purytanów parlament w latach czterdziestych XVII wieku obejmowały zakaz obchodzenia Bożego Narodzenia jako okresu radości i wesela. Częściowo była to próba zademonstrowania całkowitej dominacji nad wszystkimi wpływami katolickimi w kraju, ale była to również konsekwencja narzucenia ludziom surowego kalwińskiego kodeksu postępowania.

W wyniku zwycięstwa nad armią królewską pod Naseby w 1645 r. Cromwell i jego wierni zwolennicy zakazali wszelkich praktyk, które utrudniały katolicyzm, w tym obchodzenia Bożego Narodzenia jako święta radości. Następująca ballada została napisana w miesiącach następujących po zwycięstwie pod Naseby i odzwierciedlała nie tylko sprzeciw obywateli rzymskokatolickich, ale także początki protestanckiego oporu wobec surowości XVII-wiecznego angielskiego purytanizmu. Nosi tytuł *The World Turned Upside Down* (Świat wywrócony do góry nogami).

Posłuchaj mnie, a usłyszysz, że nie było wiadomości przez tysiąc lat od czasów Heroda, Cezara i wielu innych, nigdy nie słyszałeś czegoś podobnego. Święta są pogardzane, nowe mody są wymyślane, a O Boże Narodzenie jest wyrzucone z miasta, jednak bądźmy zadowoleni, a czasy lamentują. Widzisz, świat jest wywrócony do góry nogami.

Mędracy radowali się, widząc narodzenie naszego Zbawiciela Chrystusa, aniołowie przynosili dobre nowiny, a pasterze radowali się i śpiewali. Niech wszyscy uczciwi ludzie biorą z nich przykład, dlaczego my mamy być związani dobrymi prawami? Bądźmy jednak zadowoleni, a czasy lamentują. Widzisz, świat stanął na głowie.

Rozkaz został wydany; musimy być posłuszni i zupełnie zapomnieć, O Boże Narodzenie, zabij tysiąc ludzi lub odzyskaj miasto. Będziemy dziękować i chwalić,

amen. Dżban wina zabrzęczy, a my będziemy ucztować i pić, a wtedy dziwne pojęcia będą się mnożyć.

Jednak bądźmy zadowoleni, a czasy narzekają. Widzisz, świat stanął na głowie. Nasi panowie i rycerze, szlachta również, mają na myśli, że należy zrezygnować ze starych trendów.

Ustawiają odźwiernego przy bramie i nikt nie może wchodzić z prawej strony. Uważają to za grzech, gdy wchodzi biedni ludzie; sama gościnność jest zatopiona. Jednak bądźmy zadowoleni, a czasy narzekają.

Widzisz, świat stanął na głowie. Służący siedzą i narzekają, myśląc, że nadszedł czas na kolację. Kamerdyner jest jeszcze na uboczu, albo moja pani trzyma klucz.

Biedny stary kucharz w spiżarni patrzy. Gdzie nie ma dobroci? Jednak bądźmy zadowoleni, a czasy narzekają. Widzisz, świat jest wywrócony do góry nogami.

Na zakończenie powiem wam, że to prawda. Christmas zginął w Naseby Fight. Charity zginął w tym samym czasie.

Jack Deltroth, również mój przyjaciel, również wtedy umarł. Pieczona wołowina i pasztet z rozdrobnionego mięsa, świnia, gęś i kapłon; nie znaleziono ćwiartki. Jednak bądźmy zadowoleni, a czasy będą lamentować.

Widzicie, świat jest wywrócony do góry nogami. W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego, amen. To jest wielka praca w jego nauczaniu historii Waldensów.

To jest dr Kevin Frederick w swoim wykładzie o historii Waldensów. To jest sesja 11, Lord Protector, Oliver Cromwell.